

repertoárová příloha as

Divadelní hry pro děti z autorské soutěže Oříšky pro Popelku

Milan Strotzer

Ve čtvrtém ročníku autorské soutěže Oříšky pro Popelku byly oceněny dva texty. První cenu získala hra *Petra Lněničky Tutanchamonův návrat*.

Petr Lněnička se narodil roku 1967 v Praze. Vystudoval střední odbornou školu, prošel nejrůznějšími zaměstnáními, v posledních jedenácti letech pracuje v oblasti související s chovatelstvím zvířat. Své divadelní zkušenosti počal nabývat před 19 lety v divadelním souboru Teta v Praze-Libuši. Prohluboval je při nejrůznějších vzdělávacích příležitostech v oblasti dramaturgie, režie a herectví. Mezi své učitele počítá mimo jiné Jarmilu Černíkovou-Drobnou. Později založil vlastní divadelní soubor Divadlo času, který pracuje na bázi rodinného divadla. Je mu autorem, režisérem i hercem, a to po boku své ženy a také jejich šestnáctiletého syna Martina a čtrnáctileté dcery Markéty. P. Lněnička založil i Divadlo Repete, které však v současnosti již neexistuje. Divadlo času lze vidat na nejrůznějších, zejména pražských jevištích, např. v Chodovské tvrzi a v Divadle J. Kašky na Zbraslavi. Pražští divadelníci Lněničkovo divadlo znají i z přehlídkového dění. V letním období je lze potkat na různých hradech a zámcích.

Petr Lněnička je autorem cca 25 původních divadelních her, které napsal pro potřeby svého divadla. Ve 3. ročníku soutěže Oříšky pro Popelku byla jako nejlepší oceněna druhým místem (první nebylo uděleno) jeho hra nazvaná **Vosírna**. Otištěna byla v repertoárové příloze Amatérské scény č. 1 /2005. V předchozím ročníku obdržel druhou cenu (první nebyla rovněž udělena) za hru **Strašidylko z Meterwillu**. Byla uveřejněna v AS 1/2004.

Kontakt na autora lze získat v redakci Amatérské scény v NIPOS-ARTAMA u dr. Milana Strotzera – tel. 221 507 956–7, e-mail: mistr@nipos-mk.cz.

Dramaturgický pendant ke hře Petra Lněničky Tutanchamonův návrat

Pavčina Schejbalová

K plusům oceněných textů posledního ročníku autorské soutěže divadelních her pro děti Oříšky pro Popelku patřilo, že autoři nebyli mnohomyšlní a ctíli tradiční hodnoty. Poučení přináší nenásilně, jasně rozlišují dobro na jedné a zlo na druhé straně. To všechno pohromadě spolu s neotřelými poutavými příběhy v současném dramatickém textu pro děti.

Platí to především o vítězném textu soutěže, kterým se stala pohádková detektivní komedie **Petra Lněničky Tutanchamonův návrat**. Text prakticky bez problémů přenosný na jeviště vtipně pracující s historickými fakty. Autor je evidentně poučen o historii starého Egypta, o jménech a „funkcích“ jeho bohů a o jeho bájích a legendách. Nutno zdůraznit, že divák naopak nemusí tušit, co že měl v Egyptě který bůh na starosti, neb se vše podstatné z děje dozví a ještě si odnese trochu poučení. Autor přitom nementoruje, nedělá z dětí hlupáky – text má více vrstev a každá věková skupina si z něj odnese něco svého. Důležitou složkou je u tohoto textu humor, napětí a poutavý příběh (takřka ve stylu Indiana Jones) s překvapivou pointou.

Komedie má dvě časové roviny. První – Egypt tisíce let před naším letopočtem – kdy byl zavražděn faraón Tutanchamon a druhou – 20. století – kdy byla objevena jeho hrobka a kdy se odehrává vnitřní děj hry.

První časová rovina tvoří hře rámeček. Na začátku vidíme v pantomimě, jak je faraón zavražděn svým správcem majetku, který se jmenuje Aje. (Čili jde vlastně spíše o kriminálku než detektivku, neb pachatel je vlastně divákovi od začátku znám.) Po smrti je tělo faraóna nabalzamáno a duše připravena k cestě na věčnost. Ale tato cesta nemůže být dokonána, protože Tutanchamon byl zavražděn, ale vrah není znám. Bůh mumifikace Anup proto rozhodl, že se Tutanchamon musí vrátit na zem a strašit tam tak dlouho, dokud neodhalí vraha. Faraón Tutanchamon, resp. jeho mumie, resp. duch je tedy hlavní postavou – obětí a zároveň vlastně detektivem.

Od bohů ale zazní ještě další podmínky: Hrobka je zapečetěná, faraón tedy musí čekat, až ji někdo otevře (to se stane v roce 1922), a pak začít pátrat – klást otázky. Ale pozor: „Živý mrtvému buď poslouží, nebo zemře.“ Díky této podmínce zemře několik lidí, kteří faraónovi nedokážou pomoci najít vraha. Na konci hry pak vidíme, že se (tehdy před naším letopočtem) Aje – vrah – stal faraónovým nástupcem.

V tomto historickém rámci se odehrává vlastní příběh hry v roce 1922: Archeolog Howard Carter právě objevil Tutanchamonovu hrobku, je zapálený do výzkumu. V práci ho zdržuje reportér Joe z časopisu Show. Je to vlastně postava, která provází dějem, komentuje, posouvá příběh (pro tento účel autorem velmi vhodně zvolen právě reportér). Joe je typický vlezlý novinář, který se spíše všude pleče, komolí odborné názvy a jde všem na nervy, ale nakonec je to – ač náhodou – on, který nejvýznamněji přispěje k rozřešení detektivky.

Po objevení hrobky přijíždí archeolog Breadstet a mecenáš vykopávek lord Carnarvon s dcerou Evelyn, aby byli přítomni otevření Tutanchamonovy hrobky. Celá skupinka následovaná reportérem Joeem, ačkoliv s dobrými úmysly, tak přece jen vnikne násilně do hrobky a vyruší faraóna z klidu. Poruší přitom hieroglyfický nápis na dveřích: „Neruš králův spánek, sic boží hněv rozpoutáš!“ Joeovi se náhodou podaří faraóna vyfotit, což zatím nikdo neví. Faraón pak neviděn následuje

skupinu do hotelu – zaměří se na Carnarvona, který si předtím v hrobce zapomněl hůlku. Octnou se spolu v hotelovém pokoji a faraón na Carnarvona útočí, aby řekl, kdo je vrah. Carnarvon vůbec nechápe, co se děje, natož aby znal odpověď. A tak musí zemřít – jak pravili na začátku bohové. Samotné jeho zabití egyptskými bohy na scéně nevidíme, pouze slyšíme křik za zavřenými dveřmi. Evelyn má za to, že otec zemřel kvůli tomu, že porušili varování na dveřích hrobky. Howard s ní pospíchá do hrobky a v patách jim faraón s hrůzou, že by ho tam nenašli, a tak by se prozradil. Svolává na pomoc všechny bohy, ale nabízí se pouze bohyně spravedlnosti Maat. Než stačí cokoli udělat, situaci zkomplikuje příchod Alího, detektiva (celým jménem Alí ku Boudý – vtipná slovní hříčka autorova). Ten pátrá po vrahovi Carnarvona a načape Howarda s Evelyn, která páčí víko faraónova sarkofágu. Alí je zatknut společně s Breadstemem, který je doprovází, za vraždu lorda Carnarvona – s odůvodněním, že to udělali proto, aby mohli vykrást Tutanchamonovu hrobku. Marně se Evelyn snaží přesvědčit detektiva, že nejsou zloději, ale vědci. Detektiv je odváděn na policejní stanici. Jako jediné možné řešení vidí trojice útěk, který se jim cestou zdaří. Nečekaně se setkají s Joeem, který je upozorňuje na fotografii, již pořídil v hrobce – je na ní Tutanchamon! Vědci jsou tím tak zaujati, že si nevšimnou Alího, který je mezitím našel a začne „naprosto zmatená honička, když se na scéně míhají uprchlíci, Joe, policisté a Alí ku Boudý. Detektivovi se podaří chytit pouze Tutanchamona a, což je absurdně komické, tato mumie, kterou má Alí za ukradenou, mu sama oznamuje, že byla ukradena, před tím zavražděna (ještě jako faraón) a pověřuje Alího, aby vypátral vraha. Do zad faraóna se postaví na pomoc bohové, a také tlačí na Alího, aby zjistil, kdo je vrah. Když detektiv neodpovídá – ani nemůže – usmrtí ho na popud bohů kobra. Další člověk umírá, protože nebyl schopen pomoci faraónovi. Ten se rozhoduje pro návrat do hrobky a cestou donutí Joea, aby tam šel s ním a zjistil tak, že mumie v hrobce není. Kdo tam naopak je, je trojice archeologů, která chce dokázat, že k vraždám neměla motiv, neboť hrobka není vykradena a mumie je na svém místě. Jenže ta, jak už víme, na svém místě právě teď není. Archeologové zjistí, že mumie zmizela, a zoufale ji začnou hledat a při tom hledání na ni narazí, protože faraón s Joem právě dorazili. Joe už ví, jak všechno bylo a proč dva muži zemřeli. Faraón mu cestou všechno řekl. V hrobce už jen dokončí vyprávění – svěří se všem, proč musí i po smrti bloudit po světě. Problém je v tom, že teď jsou ve smrtelném nebezpečí všichni přítomní. Jestliže nedokážou odpovědět na faraónovu otázku – kdo je vrah? – zemřou také. Archeologové zoufale vzpomínají na všechny faraónovy nepřátele, kutají ve svých znalostech dějepisu, ale marně, bohové se už už napřahují k jejich popravě, když Joe náhodou a nechtíc vysloví jméno vraha. Respektive vysloví „Ajéje...“, načež bohové strnou, protože se nemýlil, vrahem byl přece opravdu správce jménem Aje!

Joe tím vysvobodí z nebezpečí smrti nejen vědce, ale hlavně vysvobodí faraóna, který už může dokončit svou pouť do země mrtvých. Řekli bychom, že tu dojde ke znovunastolení řádu, který byl porušen. Děti by to řekly jinak – dobro zvítězilo a zlo bylo potrestáno. Ačkoliv – bylo potrestáno? Bylo odhaleno. To, že ve skutečnosti vrah nastoupil na místo faraóna, je dávno historie a nedá se s tím dělat nic. Navíc to v tuhle chvíli ještě nevíme, protože to zazní až v samotném závěru hry. A co bylo na začátku nastoleno k vyřešení, to se vyřešilo. Relativita potrestání vraha patří do roviny „pro dospěláky“.

V hrobce se tedy vše vyřešilo, ale venku už se stahuje rojnice policistů. Bohové naštěstí archeologům pomůžou. Za to, že dopomohli k rozluštění záhady faraónovy smrti, vyvedou trojici tajným zadním vchodem z hrobky. Joe zůstane na místě s falešnou jistotou, že nemá proč utíkat. Zklamaní policisté nacházejí v hrobce jen jeho, a když navíc zjistí, že faraón je také na svém místě a nic se tedy nestalo, zatknou vztekle aspoň Joea. Stříhem následuje pantomimický obraz z historického rámce hry – Aje se stává novým faraónem, poddaní se mu klaní.

Hru pak definitivně uzavírá Joe, kterého pustili pro nedostatek důkazů. Dovypráví příběh, a tak se plynulým přechodem z divadelní iluze přes antiiluzi vracíme do reality.

Jednou z mála věcí, které bych textu Tutanchamonův návrat vytkla, je scéna hledání ztracené mumie v hrobce. Archeologové se plazí po zemi a se slovníkem „tuťu ňuňu“ hledají ztraceného. Tato situace je jako by z jiné hry. Proč nevyužít další stupeň bláznivosti v hledání, honičce, groteskní situaci? I tady je, samosebou, podstatná samotná jevištní realizace, ale snad právě proto, že mi při čtení a současném představování si děje na jevišti tato situace tak zavadila, upozorňuji na ni, protože je to komika „odjinud“.

Petr Lněnička

Tutanchamonův návrat

OSOBY:

JOE, novinář
HOWARD, archeolog
TUTANCHAMON, faraón, vládce Egypta
BREADSET, archeolog
CARNARVON, lord, mecenáš vykopávek
EVELYN, Carnarvonova dcera
AJE, správce majetku faraóna Tutanchamona
RE, bůh Slunce
THOVT, bůh vzdělání
USIRE, bůh záhrobí
ANUP, bůh mumifikace
VEŠEBT, mumifikátor
ALÍ KU BOUDÝ, detektiv
MAAT, bohyně spravedlnosti

Recepční, Hosteska, Chlapec Beni, Policisté, Egyptané, Kněz, Heremheb, Apopis, Otroci, Příšery, Pavián, Požíračka, Služebná, Mani, Vedžo, Nechbet

SCÉNA:

Simultánní se třemi místy děje: 1. Starověký Egypt s hrobkou. 2. Hotel Savoy. 3. Ulice Káhiry. Scénografické řešení musí umožňovat pohyb mezi jednotlivými prostory.

I. OBRAZ

(S mírnou melancholickou hudbou na scénu vcházejí jednotlivě i po skupinkách postavičky starých Egyptanů a každá z nich zaujme nějaký pracovní postoj. Tak učiní i nejvyšší kněz. Zároveň s nimi sem vběhne z úplně jiné prostorové a tím i časové dimen-

ze postava z roku 1922, soudobý anglický kopáč, archeolog Howard Carter s motyčkou a na rozdíl od ostatních s ní okamžitě začne kopat.

Když takto zaujmou svá nehybná místa všichni, objeví se potrhlý americký civil z roku 1922. Oděv má obdobný jako Howard. Je ověšen fotoaparát a vyzbrojen tužkou s bločkem. Pobíhá kolem. Nehybné lidičky fotí a stále si něco píše. Po chvílce se otočí k publiku a začne povídat. To už hudba zvolna ztichla.)

JOE: Zdravím vás, moji milí čtenáři. Ano, jsem to já, váš oblíbený reportér Joe z časopisu Show. Těšte se! Chystám pro vás exkluzivní sérii reportáží o životě starých Egyptanů. Podíváme se, jak tento národ žil. Nebojte, nejde o nějaké laciné výmysly fantazírujícího reportéra. Všechny informace mám od zkušeného archeologa, mého přítele Howarda Cartera. *(Cartera k sobě přitáhne, jako přítele. Ten se na to tvrzení tváří velmi kysele, až dotčeně. Raději by dál kopal. Svírán za rameno Joeovým neupřímným, strojeným objetím, se snaží ještě sem tam kopnout motyčkou do země.)* Co ten už nám za ta léta vyštouřal z egyptského písku, je až k nevíře. Například Až-šempocemstím chrám...

HOWARD: Hatšepsovetin.

JOE: *(Nevší má si Howardových oprav.)* ... celé město Chechtakon.

HOWARD: *(už nepřítčný)* Achetaton, ignorante! *(Vytrhne se z Joeova objetí a počne opět kopat.)*

JOE: ... a spoustu dalších fosílií.

HOWARD: To nejsou dinosauři, analfabete.

JOE: Ale teď už se podívejme, jak to ve starém Egyptě před více než tři a půl tisíce lety vypadalo. *(Tleskne.)*

(Na tlesknutí ztuhne Howard v kleče s motyčkou v ruce. Pro změnu se dají do pohybu všichni ostatní. Ve starém Egyptě začal život a Joe to opět komentuje.)

JOE: A tady je máme. Pracovité, čínorodé, jak mravenečky. Rolníci obdělávají políčka a ostatní muži staví lodičky z papíru...

HOWARD: *(Poruší nehybnost, protože ty bludy už nemůže poslouchat. Vyskočí.)* Čluny z papyru! *(Odchází.)* To je pitomec! To je pitomec!

JOE: Ale nejdůležitější činností starých Egyptanů bylo!

(V tu chvíli každý z Egyptanů odhodí to, s čím právě pracoval, a sáhne po předem na scéně připravených nástrojích a prostředcích pro stavbu pyramidy či chrámu. Rázem všichni usilovně pracují na stavbě díla.)

Stavět pro své vládce – faraóny pyramidy, hrobky a skvostné chrámy! Tak činí Egyptané přes den, kdy jim nad hlavami proplová po obloze zlatá loď.

(To, co Joe popisuje, se na scéně, přesněji nad scénou skutečně děje.)

Sám nejvyšší z bohů, bůh Slunce řečený Amon Re, bdí nad jejich štěstím a životy. Celičkový den pluje po nebi, dokud jeho loď nezmizí na západě za obzorem. Tam vplouvá do podzemní říše mrtvých – království jeho syna – boha Usirea. Je to plavba plná nebezpečství, na jejímž konci číhá Apopis, obrovitý had. Re se s Apopisem utká a pokud vyhraje, vyjde příští den opět na východě.

(I tento boj vidí diváci nad scénou. Dole se plíží postava správce Aje, skrytá pod pláštěm a třímající v ruce dýku. Všichni ostatní Egyptané spí. Aje se odplíží na druhou stranu scény a zmizí.)

Sami vidíte, jak nebezpečná a strastiplná je noční pouť boha Rea. Proto má tou dobou zločin cestu volnou a s úsvitem pak...

(Bůh Slunce Re zmizí z prostoru nad scénou. Na scénu vbíhají další poplašení a ustrašení Egyptané.)

EGYPTANÉ: Zabili faraóna! Syn velkého Rea je mrtev! Tutanchamon, náš vládce byl zavražděn! Co s námi bude?

JOE: *(Hned si to chce psát.)* To je událost! Rázem je o čem psát!

HOWARD: *(Přichází s motyčkou v ruce.)* Událost stará tři a půl tisíce let.

JOE: Aha. To se stalo tenkrát... Ale já potřebuji nějakou úžasnou novinku.

HOWARD: Tak si pište! Já objevil jeho hrobku.

JOE: Vážně, Howarde? Vy jste objevil hrobku faraóna Tutcha-meleona?

HOWARD: Tutanchamona, Američane potrhlej! Tutanchamona! Zapamatuj si to.

JOE: Už si píšu: V listopadu roku 1922 odkryl Howard Carter za podpory svého mecenáše lorda Carnarvona hrobku Tut...cha..., dávného egyptského krále. Howarde, pojďte mi o tom říci více. Bude to reportáž století. Zvu vás na whiskey end soda.

HOWARD: Ale já bych měl spíš kopat.

JOE: *(Odvádí nešťastného Howarda pryč.)* Už jste toho zkopal dost. Teď budete vyprávět. *(Definitivně ho odvede.)*

II. OBRAZ

(Na prázdnou scénu se vplíží dramatická, až ponurá hudba a podkresluje následující dění. Otroci přinášejí na nosítkách mummii Tutanchamonovu. Otroky doprovází mumifikátor Vešebt

a přináší čtyři kanupy. Z opačné strany přichází podivná postava se šakalí hlavou a zvláštní velkou knihou. Mumifikátor dojde k tomuto tvorovi, zatímco otroci odloží mumii na podstavce a kolem rozestavějí čtyři kanupy.)

ANUP: Jak jsi daleko, Vešebte?

VEŠEBT: Mumifikace je u konce, velký Anupe. Zesnulému králi jsme vyňali vnitřnosti i srdce a uložili je do kanup. Poté jsme krále vycpali bylinami a znovu zašili. Čtyřicet dní poleželo jeho tělo v lázni natronu a nyní je celý zabalen do pohřební látky.

ANUP: Tedy opusťte hrobku a zapečeťte vchod. Mrtvého krále čeká už jen dlouhá cesta do Usireovy říše zesnulých.

(Otroci spěšně odcházejí i s Vešebtem. Anup zůstává s mrtvým králem sám. Postaví se proti mumii s otevřenou knihou.)

Zesnulý faraó Tutanchamone, jsem Anup, průvodce mrtvých. Vzývám tvé Ka, aby vstalo ze svého smrtelného lože a vydalo se na náročnou pouť do říše zesnulých, kde tě čeká už jen věčná blaženost.

(Mumie vstane a přistoupí k Anupovi.)

ANUP: Běž, Tutanchamone! Vezmi kanupy se svými orgány a vydej se na tu děsivou pouť!

(Mumie odejde se čtyřmi kanupami do pozadí, kde se na ni vrhají různé záhrobní příšery z egyptské mytologie. Mumie se skrze ně probíjí. Tady zazní patřičně dramatická hudba. Anup ustoupí stranou a sleduje faraónův zápas. Do toho vletí Joe s aparátem a fotografuje jako ďas.)

III. OBRAZ

JOE: Ano, vážení čtenáři. Ano, takhle nějak pohřbívali staří Egypťané své krále. Jejich duše čekala pak děsivá cesta do království věčné blaženosti.

HOWARD: *(Vběhne a vleče Joea pryč.)* Co vás to napadlo, Joe?! Rušit pohřeb krále! To se nesmí!

(Mezitím se mumie Tutanchamona probouje zpět k Anupovi, k němuž se připojili pavián s velkou váhou a dívka Maat – Spravedlnost. Maat přistoupí k unavenému králi.)

MAAT: Podej mi své srdce, králi. Budeme jej vážit na vahách spravedlnosti. Když ho tvé hříchy nepřeváží, vstoupíš do ráje. V opačném případě tvé srdce sežere Požíračka. *(Ukáže na netvora.)*

(Vyplašený král podá Maat jednu z kanup. Ta ji otevře, zarazí se a vytahuje z ní střeva.)

Říkala jsem srdce, králi. Ne vnitřnosti.

TUTANCHAMON: Ach ano. Promiň, Maat-Spravedlivá. Jsem z toho celý roztěkaný. Pochop, umřel jsem poprvé. Anatomii jsem nestihl nastudovat. Nečekal jsem, že odejdu tak mladý. Nejspíš jsem někomu vadil, že mě zabili.

ANUP: *(Zbystří.)* Zabili?! Tebe zabili, říkáš?!

TUTANCHAMON: Aspoň se to domnívám...

ANUP: Otoč se, králi.

(Tutanchamon se otočí a diváci spatří v jeho zádech zabodnutou dýku. Anup ji vytrhne.)

Je to tak! Byls zabit, faraóne!

(Odhání paviána, Požíračku a Maat pryč ze scény.)

TUTANCHAMON: *(Nechápe.)* Takže jak? Žádné vážení srdce? Půjdu do ráje rovnou?

ANUP: Nic takového! Vrátiš se hezky na svět a budeš tam strašit tak dlouho, dokud vraha neodhalíš.

TUTANCHAMON: Odhalit? Jak ho mám odhalit?

ANUP: Budeš klást otázky. Ale pozor! Živý mrtvému buď poslouží, nebo zemře. *(Zaklapne knihu a odchází.)*

TUTANCHAMON: *(Chvilí stojí překvapený, než mu dojde, co se stalo. Pak se rozeběhne za Anupem.)* Anupe, počkej! Počkej na mě! *(Vrazí do stěny – kulisy.)* Kruci! Kudy odešel? *(Ohmatává a prohlíží stěnu.)* Tady nejsou dveře. Tady nikde nejsou dveře. *(Začne pobíhat po hrobce a šílet.)* Haló! Vy jste si mě tu zapomněli. Já jsem tady umřelej! Pojdte si ke mně! Já jsem tady! Váš mrtvej Ťůta! Tak slyší mě někdo?! Já tu straším!

(Nad stěnou se objeví Usire.)

USIRE: *(ležérně)* Přestaň vřeštět Tutanchamone. Zemřels. S tím nic nenaděláš a hrobka je zapečetěná. Čekej, až ji jednou někdo otevře. Pak odhalíš svého vraha. *(Zmizí za stěnou.)* Ovšem, dokud ho neodhalíš, půjdou v tvých šlápějích mrtví.

TUTANCHAMON: Kdy to bude, Usire, králi zesnulých?

USIRE: Čekej! Dočkáš se.

IV. OBRAZ

JOE: *(Vstoupí do popředí scény.)* Tak takhle nějak zemřel před třemi a půl tisíci lety velký egyptský král Tutanchamon... říkal Howard. Po celé věky hrobku nikdo neotevřel. Až právě Howard Carter ji objevil. U této události ovšem nesměl chybět muž, který Howardovy vykopávky platil.

(Opíraje se o velmi drahou hůlku, přichází na scénu lord Carnarvon doprovázený Breadstetem a svou dcerou Evelyn. Vítají se s Howardem.)

CARNARVON: Howarde!

HOWARD: Lorde Carnarvone!

CARNARVON: Připlul jsem, jak nejrychleji to šlo.

HOWARD: Vidím, že jste přivezl i učence Breadsteta a vaši dceru. *(Chce si se všemi potrást rukou, ale Breadstet jej vleče ke hrobce.)*

BREADSTET: Nezdržujte to, Cartere. Jsme napjati jak šle.

EVERLYN: Víte, čím hrob to je? *(Zkoumá hieroglyfy.)*

HOWARD: Jistě. Samotného Tutanchamona. Pečeti na dveřích nesou jeho jméno.

BREADSTET: Jsou neporušené. Vypadá to slibně.

EVERLYN: *(Čte hieroglyfy na dveřích.)* Neruš králův spánek, sic boží hněv rozpoutáš.

CARNARVON: A toho se máme bát? Jen do toho, Howarde! Je to ostatně celé vaše dílo.

(Archeologové se pustí do otevírání hrobky. Tutanchamon se zděsí a zmateně uvnitř pobíhá.)

TUTANCHAMON: Kruciš! Tři a půl tisíce let sem nikdo nepáchne a najednou takový nával... Jsem celý rozvrkočený. *(Upraví se a běží se schovat do sarkofágu.)*

(Čtveřice už málem otevřela dveře, když se přiřítí Joe s fotoaparátem.)

JOE: Pánové, momentíček! Snímek! *(Fotoaparát cvakne. V ten okamžik po něm letí Howardova motyčka. Jen taktak, že uhne a rychle si zapisuje.)* A to je pravý důvod, proč jsem do Egypta přijel. Být přítomen slavnostnímu otevření první neporušené hrobky v Údolí králů.

(Čtveřice otevře hrobku a vstoupí dovnitř. Jsou šokováni množstvím a krásou objevených skvostů. Přehrabují se v nich jako děcka, co zdědila po strýčkovi celé hračkářství. Dík tomu si ani nevšimnou Tutanchamona, který se jim plíží za zády. Tutanchamon sebere nenápadně lordovu vzácnou hůlku a rozhoduje se vzít jí některého z mužů po hlavě. Ale neučiní to, protože se v tu chvíli vplíží do hrobky Joe s fotoaparátem a znovu fotografuje.)

JOE: Pánové, úsměv! Vyletí ptáček!

(Všechny právě přítomné, včetně Tutanchamona, zabírá objektiv Joeho fotoaparátu. Jakmile cvakne spoušť a prostor osvítil blesk fotoaparátu, Tutanchamon se lekne. S lordovou hůlkou v ruce spěchá do úkrytu svého sarkofágu.)

HOWARD: *(Právě mu dojde trpělivost.)* Přátelé, udělejte mi radost a vynesete odtud toho novinářského čmuchala.

(Carnarvon, Breadstet a Evelyn vynášejí Joea dosti nešetrným způsobem z hrobky ven.)

CARNARVON: Beztak budeme muset pro dnešek končit, Howarde. Do hotelu Savoy je to kus cesty.

(Všichni opustí hrobku a venku ještě dají Joeovi, než se mu povede utéci, nakládačku. Poté si čistí ruce.)

BREADSTET: Tedy půjdeme?

CARNARVON: *(Zamyslí se.)* Běžte napřed. Já tu někde zapomněl památeční hůlku po dědečkovi. Potkáme se zítra v hrobce.

(Tutanchamon si prohlíží lordovu hůlku, odhodí ji a skryje se. Trojice odejde a Carnarvon se do hrobky vrátí. Záhy nalezne hůlku, ale když opouští hrobku, už se mu za patami plíží Tutanchamon. Cestou do hotelu vytuší, že ho někdo sleduje, ale Tutanchamon se mu plíží za zády tak těsně, že kdykoli se lord otočí, zůstává mu Tutanchamon za zády jako stín, nespátřen.)

V. OBRAZ

(V hotelu nastanou pro Tutanchamona problémy. Je ve svých omotávkách dost nápadný. Carnarvon se dožaduje na recepci klíče od pokoje.)

RECEPČNÍ: Á lord Carnarvon. Vaše stodvanáctka. Už to hledám...

(Klíč není k nalezení. Carnarvon čeká.)

TUTANCHAMON: Ó velký a moudrý Thovte, pomoz mi splynout s davem.

(Před recepcí se z ničeho nic objeví bůh Thovt s ibisí hlavou. Zrovna kolem něj chvátá Hosteska hotelu s ramínkem se sakem a kalhotami.)

HOSTESKA: Sir Kindleby! Oblek z čistírny pro sira Kindlebyho.

(Thovt vymění Hostesce oblek za telefon, který sebere v recepci. Hosteska nic nezpozoruje a odchází mimo scénu. Šňůra od telefonu za ní mizí v zákulisí.)

HOSTESKA: Sir Kindleby. Hovor. Volá Dover! Prý tam má jachtu na zákazů stání.

(Z opačné strany spěchá Chlapec s prádlem.)

CHLAPEC: Kam přijdou ty košile, slečno?

RECEPČNÍ: Na osmičku, Beni, na osmičku... Ale kam jsem dal ten váš klíč, lorde, to je mi záhada.

THOVT: *(Sebere procházejícímu Benimu jednu košili. Popadne*

Tutanchamona a odvede je za roh.) Rychle, faraó, než ten klíč najdou! (Vrátí se k recepci a do přihrádky na poštu vloží list.)

CARNARVON: *(Nudí se, začíná být netrpělivý, odloží si klobouk.) Nemám tu aspoň nějakou poštu?*

RECEPČNÍ: *(Mezitím co hledá klíč, sáhne do přihrádky s poštu.) Ale jistě. Něco tu je.*

CARNARVON: *(Čte z listu.) Kdo zabil Tutanchamona?... Co je to za nesmysl? Kdo to poslal?*

RECEPČNÍ: Nevím. Leželo to ve vaší přihrádce.

(Thovt vrátí zpět na háček v recepci ztracený klíč.)

RECEPČNÍ: *(Objeví klíč.) Hele mrška. Celou dobu byl na svém místě. Jak jsem ho jen mohl přehlédnout?*

(Navztekaný Carnarvon popadne klíč a spěchá na pokoj. Klobouk zapomene v recepci. Ze zákulisí se vplíží Tutanchamon, oděný v nakradeném oblečení. Obinadla zpod oděvu čouhají na všechny strany. Nasadí si Carnarvonův klobouk a pronásleduje ho na pokoj. Z lordova pokoje právě couvá Služebná, vyměňující ručníky.)

CARNARVON: *(Vrazí do Služebné.) Uхни, kráčmero! (Odstrčí hrubě Služebnou stranou a zmizí v pokoji.)*

SLUŽEBNÁ: *(Otočí se, aby viděla, kdo do ní strčil, a spatří namísto Carnarvona Tuta.)*

Takhle se jedná s dámou? Nevychovanče! (Vlepí Tutanchamoni takovou facku, že Tutanchamon proletí veřejemi a spadne do lordova pokoje. Přibouchne za ním dveře. Z pokoje se ozývají hlasy. Zaujatě poslouchá za dveřmi.)

CARNARVON: Co tu chcete, člověče?! ... A kde jste vzal můj klobouk?

TUTANCHAMON: Nesu vám ho z recepcce. Zapomněl jste ho tam.

CARNARVON: Utekl jste ze špitálu, že jste, blázne, zafáčovaný?

TUTANCHAMON: Kdo mě zabil?!

CARNARVON: Prosím?... Mně přijdete živý až dost.

TUTANCHAMON: Takhle vypadá živý?! (Křičí.) Ptám se znova: Kdo zabil faraóna Tutanchamona?

CARNARVON: *(nešťastný) Já... já nevím! Co je to za příšeru? Ať mi nedrásá obličej!! Ááá!...*

(Venku je slyšet jen šílený Carnarvonův křik. To už Služka nevydrží a prchá přivolat pomoc.)

SLUŽEBNÁ: Pomóc! Na 112 se vraždí!

(Vzápětí se tu na Služčino volání seběhnou Recepční, Chlapec Beni, detektiv Alí ku Boudý a také Joe. Zatímco se ostatní prolamují dveřmi do Carnarvonova pokoje, Joe už nabízí noviny a vyvolává titulky.)

JOE: Tragédie v hotelu Continental Savoy. Lord Carnarvon skonal v uzamčeném pokoji...

VI. OBRAZ

(Jak tak Joe vykřikuje, přejde od hotelu až k hrobce, kam právě přicházejí do práce Howard, Breadstet a Evelyn.) Záhadné úmrtí lorda Carnarvona!

EVELYN: *(Sebere Joeovi noviny.) Có?! Co se to tatínkovi stalo? (Rozpláče se.)*

BREADSTET: *(Čte Evelyn přes rameno.) Kdosi mu ve spánku rozdrásal obličej...*

HOWARD: Že ho to neprobudilo?

BREADSTET: Proč by kdo lorda zabíjel?

HOWARD: *(Zbledne.) Jeden důvod by tu byl. Honem do hrobky! (Pomáhá vstát uplakané Evelyn a odvádí ji.)*

JOE: My půjdeme do hrobky?

BREADSTET: My ano. Vy ne. *(Vrazí mu do rukou noviny.) Poďte, Evelyn. (Ujímá se spolu s Howardem Evelyn a odcházejí.)*

JOE: *(ustrášeně) A... ani mi to moc nevádí... dneska.*

(Joe se chystá odejít, když v tom spatří Tutanchamona, oděného opět jen v obinadlech, s ukradeným oděvem důsledně složeným a přehozeným přes ruku.)

TUTANCHAMON: Vrátil byste to do hotelu Savoy? Já si to tam vypůjčil.

JOE: Be... be... beze všeho. *(Bere od Tutanchamona oblečení a opouští scénu.)*

TUTANCHAMON: *(Chce se vkrást do hrobky za archeology, ale ti už se dobývají do sarkofágu.) Malér! Teď mě tam nenajdou a všechno se provalí. (Modlí se.) Moudrý Thovte, pomoz!*

THOVT: *(Vykoukne nad scénou.) U mne už sis přiděl služeb vyčerpál.*

TUTANCHAMON: Tak ty, tajemný Usire.

USIRE: *(Je slyšet pouze jeho hlas, jakoby z telefonu.) Nemohu. Jsem na pohřbu. Přijímám nováčka.*

HOWARD: *(Páčí víko sarkofágu.)* Kruci! Ta rakev nechce povolit.

MAAT: *(Objeví se na scéně vedle Tutanchamona.)* A ode mne bys pomoci nechtěl?

TUTANCHAMON: *(Poleká se, neboť si Maat nepovšiml.)* Ale! ... Ale ty jsi Maat, bohyně spravedlnosti. Jak bys mi mohla pomoci?

MAAT: Přeci spravedlností.

TUTANCHAMON: Jenže já to...

(Maat spočine ve strnulém postoji sochy. V tom se na jeviště přibližuje chlap v plášti – detektiv Alí ku Boudý. Vůbec si jí nevšimá, ale osloví samotného faraóna.)

ALÍ KU BOUDÝ: Nebožáku! To je hrobka Tutanchamona?

TUTANCHAMON: A... ano pane, ale zrovna není doma.

ALÍ KU BOUDÝ: S tím jsem počítal. Jménem zákona ustup. *(Hrne se do hrobky.)*

TUTANCHAMON: *(Žasne nad drzostí Alí ku Boudýho.)* Ale jak se dovnitř vplížím já?

MAAT: To ty už řešit nemusíš. *(Odejde.)*

(Tutanchamon sleduje zpoza rohu dění v hrobce.)

ALÍ KU BOUDÝ: *(Přistihne archeology při snaze vypáčit víko sarkofágu. Míří na ně pistolí.)* Jménem zákona, okamžitě toho nechte!

HOWARD: A vy jste kdo?

ALÍ KU BOUDÝ: Detektiv káhirské policie Alí ku Boudý. Pátrám po vrahovi lorda Carnarvona. Tázat se budu já: Co tu děláte?

EVELYN: Páčíme sarkofág, pane Alík u boudy. Jsme snad podezřelí?

ALÍ KU BOUDÝ: Ne! Vy jste rovnou zatčeni. Ale řekl jsem, že ptát se budu já.

BREADSTET: Ale proč jsme zatčeni? Co jsme provedli?

ALÍ KU BOUDÝ: Já! Já se budu ptát! Lordovi rozdrásaly obličej ptačí pařáty. A pan Howard Carter má doma kanárka. Tady Breadsted s Evelyn věděli, ve kterém pokoji lord bydlel. Vy tři jste zabili lorda Carnarvona, abyste mohli vyloupit Tutanchamonovu hrobku! ... A to taky děláte! Takže pracky nahoru a jdeme. Vás čeká už jen vězení.

EVELYN: *(značně podrážděně)* My tu hrobku nevykrádáme. My tu bádáme, pane Alíku. Mějte úctu k mému otci!

ALÍ KU BOUDÝ: Neodmlouvat. Jdeme!

(Alí ku Boudý ohrožuje badatele pistolí, a tak se mu podvolí.)

VII. OBRAZ

(Alí ku Boudý opustí se zatčenými hrobku a přejde s nimi na druhou polovinu scény, kde švelejí rušná káhirská ulice. U telefonního aparátu se Alí ku Boudý zastaví, aby zavolal na policejní stanici. Nepřestává mířit pistolí na archeology.)

ALÍ KU BOUDÝ: Čekejte tady. Žádné hlouposti. *(Telefonuje.)* Haló! Je tam stanice? Cože? Né! Nechci železniční. Kruci, babo, přepoj mě! ... No výborně. Policie? Ano, načapal jsem je přímo při činu. Zrovna je vedu na stanici... Na jakou stanici? Přeci na vaši – policejní. Co bych s nima dělal na transfuzní stanici. Né! To vy mně pijete krev!

BREADSTET: Ten Alík je blázen. On nám neuvěří.

HOWARD: Ale já nechci do vězení. Co náš výzkum?

EVELYN: Nezbyvá než útek, drazí kolegové. Tatínkovu smrt musíme objasnit. Dlužíme mu to.

(Právě v té chvíli prochází kolem dělníci a nesou velkou desku, kterou oddělí na pár okamžiků zatčené od Alí ku Boudýho. Archeologové toho využijí a kryti deskou zmizí. Alí ku Boudý to zpozoruje, ale už je pozdě, aby mohl účinně zasáhnout.)

ALÍ KU BOUDÝ: *(Huláká do telefonu.)* Poplách! Vězni utekli!

JOE: *(Alí ku Boudýmu za zády, s bločkem a tužkou.)* Copak, pane detektive? Zvrat při vyšetřování?

ALÍ KU BOUDÝ: Zmiz mi z cesty, dotěrnejší novinářské čmurchale! *(Odbíhá s křikem.)* Vězni na útěku! Poplách! *(Celá ulice se rozuteče s ním. Joe zůstává sám.)*

JOE: Tak já jsem čmurchal? Třebas i ano, ale na rozdíl od Alíka, já něco vyčmurchal! Poslouchejte co. Lordovi Carnarvonovi rozdrásal obličej nějaký pták... a on z toho viní ty tři nebohé archeology. Jenže Alík neví, že... *(Popisované se současně odehrává Joeovi za zády.)* ... Starověký Egypt byl kdysi rozdělen na Horní Egypt, od pramenů do půli toku řeky Nilu. Jeho ochránkyní byla supice Nechbet... a Dolní Egypt, se svojí patronkou Vedžo, královskou kobrou. Roku 3200 před naším letopočtem král Mani obě říše spojil a oba bájní tvorové se stali služebníky faraónů. Takže?... Lorda rozsápala nejspíš Nechbet na faraónův popud...

(Poslední Joeho slova zaslechne prchající trojice archeologů.)

HOWARD: *(Zastaví se u Joeho.)* Na faraónův popud? Co to tu plácáte za nesmysly?!

JOE: Nesmysly? Víte jak jdou teď noviny na dračku? Prý nesmysly.

BREADSTET: Je to nesmysl. Který faraón by to dělal a proč?

JOE: Nesmysl? Tak mi prozradte, kdo je čtvrtá postava na fotografii z otevření hrobky! *(Ukazuje fotografii.)*

HOWARD, BREADSET, EVELYN: *(Zkoprní nad fotografií.)* Tutanchamon!!!

BREADSTET: Ale to přeci... To... To nejde!

(Za scénou zavřeští několikahlasý pískot. Vzápětí se vyřítí policisté s obušky. Vědci prchají přes diváky pryč. Policisté se derou za nimi. Zůstává jen zmatený Joe. Pohotově si poznamenává do svého zápisníku.)

JOE: Pronásledování je v plném proudu, ale po vědcích ani stopy. Byli to opravdu oni, nebo lorda usmrtila tři tisíce let stará kletba?

ALÍ KU BOUDÝ: *(Vběhne na scénu. Zaslechne poslední Joeho slova.)* Tak ty nedáš pokoj?! Já tě varoval! *(Vystřelí po Joeovi. Tomu se však podaří uniknout.)*

(Z opačné strany se opatrně plíží archeologové. Sotva Ali ku Boudýho zpozorují, dají se na útěk.)

ALÍ KU BOUDÝ: *(Všimne si prchajících archeologů.)* Stůjte, vrahouni! Stůjte!! *(Běží za nimi.)*

(Začne naprosto zmatená honička podkreslená hudbou. Na scéně se míhají uprchlíci, Joe, policisté a Alí ku Boudý. Nikdo si v tom zmatku nevšimne, že se do honičky přimotal a ukryl sám Tutanchamon. Náhle se vše zastaví a v naprostém tichu se na jeviště vplíží Alí ku Boudý s kanárkem, kterého má na ruce nebo v kleci.)

ALÍ KU BOUDÝ: *(Hovoří ke kanárkovi.)* Když nemám Howarda, tak aspoň ty mi dosvědčíš, že ti tvůj pán nařídil rozsápat Carnarvona.

TUTANCHAMON: *(Za zády Alí ku Boudý.)* A proč by to dělal?

ALÍ KU BOUDÝ: *(Domnívá se, že hovoří s kanárkem.)* Přeci aby ukradl z hrobky Tutanchamonovu mumii.

TUTANCHAMON: Ale mne nikdo neukradl. Přišel jsem sám.

ALÍ KU BOUDÝ: Co? Cože? *(Otočí se k Tutanchamonovi.)* Proč?

TUTANCHAMON: Chci se tě zeptat, kdo mě zabil.

ALÍ KU BOUDÝ: A já to mám vědět?

TUTANCHAMON: Jseš detektiv. Vypátráš to.

(Ozve se dramatická hudba. Přicházejí egyptští bohové a obstoupí Alí ku Boudýho a Tutanchamona.)

ALÍ KU BOUDÝ: Vy... Vy mi nemůžete přikazovat...

USIRE: Může. Je to faraón.

ALÍ KU BOUDÝ: *(Poleká se bohů.)* A kdo jste vy?

RE: Egyptští bohové.

TUTANCHAMON: Kdo mě zabil?!

ALÍ KU BOUDÝ: Já ne... nejsem... nevím... *(Za zády se mu objeví obrovská kobra. Všimne si jí.)* Co je to za příšeru?

USIRE: Vedžo.

RE: Kdo zabil Tutanchamona?!

ALÍ KU BOUDÝ: Já nevím! Nevím! *(Kobra zaútočí a usmrčeného Alí ku Boudýho odtáhne ze scény.)*

TUTANCHAMON: To jste mi moc nepomohli.

RE: Kletba se naplňuje.

TUTANCHAMON: Ale pořád nevím, kdo mě zabil.

THOVT: Když to nejsi s to zjistit, tak se vrať do hrobu! *(Uražení bohové odcházejí.)*

TUTANCHAMON: *(dotčeně)* Vrať se do hrobu. To je rada... *(Zamyslí se.)* To je rada! *(Spěchá pryč.)*

VIII. OBRAZ

JOE: *(Vbíhá s novinami.)* Detektiv Alí ku Boudý usmrčen kobrou. Podezření opět padá na trojici archeologů. *(šeptem k publiku)* Ale já si stejně myslím, že za to může Tutanchamon.

TUTANCHAMON: *(Stojí Joemu za zády.)* Kdo že za to může?

JOE: *(Vykulený z neznámého zjevu.)* Co?... Jo?... Toho... Toho neznáte. O... ostatně je to stejně jen má domněnka.

TUTANCHAMON: Možná by to stálo za to prověřit.

JOE: Jak? Kde?

TUTANCHAMON: V hrobce.

JOE: (vyděšeně) V hrobce?

TUTANCHAMON: Bez obav. Beztak není doma.

JOE: Jak to můžete tak bezpečně vědět?

TUTANCHAMON: To by ses divil, jak bezpečně to vím.

JOE: Mo... Moment! Vy chcete říct, že Tutanchamonova mumie není v hrobce?... Kdo ji ukradl? Kde je?

TUTANCHAMON: To brzy zjistíš. (Odvleče násilím Joea ze scény.)

(Z opačné strany se vkrádá do hrobky trojice uprchlých archeologů.)

BREADSTET: Proč si myslíš, že nás tady nenajdou?

HOWARD: Najdou. Určitě najdou. Ale tady obhájíme svoji nevinu.

EVELYN: Jak? Jsme obviněni ze dvou vražd spáchaných za účelem vyloupení hrobky.

HOWARD: No právě! Jedině tady dokážeme, že jsme k těm mordům důvod neměli, protože Tutanchamon leží ve svém sarkofágu.

BREADSTET: (Otevře sarkofág.) Neleží!

EVELYN: Takže ta osoba na fotce je opravdu on?

BREADSTET: To snad ne!

(Všichni se seběhnou kolem sarkofágu.)

HOWARD: Jenže kam zmizel?

EVELYN: Bez něj jsme ztraceni.

BREADSTET: Klid. Je to tři tisíce let stará mumie. Nemohla utéci daleko.

(Všichni hledají mumii Tutanchamona.)

HOWARD: Mumí! Mumísku! Kde jsi?

BREADSTET: Neschovávej se nám, Ťutíku. My tě najdeme.

EVELYN: Puťá, puťá, ná.

HOWARD: (Pohoršeně.) Evelin! Není to slepice.

EVELYN: (Leze po čtyřech a narazí na Tutanchamonovy nohy, když právě vstoupí do hrobky, vláčeje s sebou Joea. Vzhledne vzhůru.) Už jsme ho našli.

(Howard a Breadstet pohlédnou k Evelyn.)

HOWARD, BREADSTET, EVELYN: Tutanchamon?

(Tutanchamon stojí nehnutě. Zato zoufalý Joe žvaní ostošest.)

JOE: Ano, přátelé. Je to on... A on to byl, kdo poslal na onen svět Carnarvona.

HOWARD: Toho přeci rozsápal pták.

JOE: Supice Nechbet... na faraónův pokyn.

EVELYN: Chudák tatínek. Neměl do té hrobky lézt. Ale detektiva uštkl jedovatý had.

JOE: Královská kobra Vedžo.

HOWARD: Ale proč? Proč museli lord i detektiv zemřít?

JOE: Protože nedokázali odpovědět na jeho otázku.

BREADSTET: Jakou otázku? Má ležet v hrobě a né mordovat lidi pro otázky.

TUTANCHAMON: To bych rád, ale nemohu. Nemohu spočinout, dokud nezjistím, kdo mne zabil!

BREADSTET: Vy jste byl zavražděn?

TUTANCHAMON: Ano. A vy skončíte stejně, pokud nedokážete na mou otázku odpovědět.

EVELYN: Ale to je hrozně složité. My přeci neznáme vaši dobu, ani vaše blízké, nebo lidi ode dvora.

TUTANCHAMON: Na to se neptám! (Začne vyvolávat bohy a ti vystupují z různých rohů hrobky.)
Usiré! Maat! Anupé! Re! ... Oni to nevědí!

BREADSTET: Nestihli jsme ani rozluštit texty na stěnách hrobky. Známe jen krále, kteří vládli před vámi. To byl Sachmet, Achnaton...

TUTANCHAMON: Bohové, vy znáte správnou odpověď. Je to některý z nich?

(Všichni bohové vrtí záporně hlavami. Tasí zbraně a pomalu se blíží k archeologům, aby je pozabíjeli. Ti v zoufalství chrlí jména egyptských králů nazdařbůh.)

HOWARD: Ramses I., II., III., Cheops, Hatšepsovet...

BREADSTET: To byla ženská.

HOWARD: To je jedno.

(Bohové se rozmachují svými zbraněmi.)

RE: (*Obrací se na Joea.*) A ty? Ty žádného neznáš?

JOE: Ajéje...

(*Všichni bohové se zarazí.*)

USIRE: Ano! Aje je tím vrahem! Tvůj správce Aje tě zabil, králi Tutanchamone, aby sám nastoupil na tvoje místo.

TUTANCHAMON: Ten bídák. Já ho zardousím! Já ho...

ANUP: (*Popadne rozběsněného Tutanchamona a vleče ho do sarkofágu.*) Ty už neuděláš vůbec nic, faraóne. Jen dokončíš svou pouť do země mrtvých.

IX. OBRAZ

(*Mezitím venku policie vytvořila rojnici kolem hrobky. Archeologové, šťastni, že vyvázli životem, se hrnou ven.*)

HOWARD: Mějte se, bohové Egypta. Bylo nám tu s vámi fajn, ale my už musíme zpět.

POLICISTA: Vyjděte ven s rukama nad hlavou. Tady je egyptská policie. Všichni jste zatčeni!

BREADSTET: (*Otočí se k odcházejícím bohům.*) Bohové! Spravedliví bohové Egypta. Pomohli jste Tutanchamonovi. Nemohli byste pomoci i nám?

RE: (*vážně*) Opozavážíli jste se znesvětit králův hrob.

HOWARD: Ale zároveň jsme mu pomohli rozluštit záhadu jeho úmrtí.

EVELYN: (*až tesklivě*) A dlužíte nám to za tatínka.

RE: Budiž. Jedno řešení by tu pro vás bylo. Následujte mne. (*Odvádí archeology k zadní stěně, kterou prve vstoupil do hrobky. Archeologové jej následují s výjimkou Joea.*)

EVELYN: Vy s námi nejdete, Joe?

JOE: Ne. Já nemám proč utíkat.

POLICISTA: Slyšíte? Okamžitě vyjděte ven, jinak vtrhneme dovnitř!

EVELYN: Nejdeš?

JOE: Nejdou.

EVELYN: Tak se měj Joe.

(*Všichni až na Joea zmizí. V tu chvíli do hrobky vtrhnou policisté. Jsou překvapení.*)

POLICISTA: Kde?... Kde jsou?... Vy jste tu sám?

JOE: Jistě! Já a Tutanchamon. Kdo jiný by tu měl být?

POLICISTA: Přestaň si z nás utahovat, pisálku. Tutanchamon je přeci ukradený.

JOE: Víte to tak jistě?

(*Policisté otevřou sarkofág a s údivem hledí na mumii.*)

POLICISTA: No tohle!... Tohle nám budete muset vysvětlit. Půjdeš s námi, novinářskej.

JOE: Ale já... Já za nic nemůžu!

POLICISTA: Neodmlouvat! Jdeme!

(*Policisté odvedou Joea z hrobky.*)

X. OBRAZ

(*Nastane změna zvýrazněná hudbou. Z opačné strany přicházejí na scénu pradávni Egypťané a znovu, jako na začátku příběhu, se věnují své práci, a to až do chvíle, kdy vstoupí na scénu vznešený průvod. Ústřední postavou průvodu je faraón, ale Tutanchamon to není. Je to viditelně starší muž.*)

EGYPTĀNĚ: (*Neochotně provolávají slávu a klaní se faraónovi.*) Ať žije faraón Aje!

(*Když všichni pokleknou před faraónem, předstoupí nejvyšší kněz. Faraón před ním poklekne a je knězem korunován. Vše je krásně dobové, jen v pozadí průvodu se s vojenským velitelem Haremhebem nenápadně vybavují tři postavy v oblečení z roku 1922 – Breadset, Howard a Evelyn. Nastane štronz a hudba naráz utichne. Přichází Joe s bločkem a tužkou.*)

JOE: (*suverénně*) Nic na mě neměli, tak mě museli pustit a já mohu dokončit svou reportáž. Takže pro úplnost: Po králi Tutanchamonovi opravdu nastoupil na trůn jeho správce Aje. Právě z jeho korunovace se nám zachoval zajímavý reliéf. (*Ukáže na ztuhlé postavy starých Egypťanů.*) Vědci si marně lámou hlavy nad třemi podivnými postavami, hovořícími s velitelem faraónových vojsk Haremhebem. No podívejte. Já jim radit nebudu. Já svůj příběh dovyprávěl. Na viděnou.

KONEC

dramaturgický pozorník

Hry významných dramatiků

August Strindberg

Bouřka

S použitím poznámky ke hře od **Zbyňka Černíka** dramaturgický pozorník připravil **Milan Strotzer**.

Překlad: Zbyněk Černík ze švédského originálu *Oväder* vydávaného nakladatelstvem Norstedts a Stockholmskou univerzitou. Stockholm 1988–1996.

Osoby: 7 mužů (hlavní postavy: Pán, Bratr, Cukrář Starck – šedesátníci + drobné role: Fischer, cca 35 – 40 let, Ledař, Listonoš, Lampář), **3 ženy** (Agnes, 18 let + Luisa, cca 25 let + Gerda, 29 let).

Místa děje: Před průčelím obytného domu s cukrárnou. Pokoj (jídlna) v domě.

V zánovním domě v okrajové části města bydlí Pán, vysoký úředník ve výslužbě, a několik dalších partají. Mezi nimi dobrácký cukrář Starck se svou poloslepou ženou a dcerou Agnes. Pán zde žije již deset let, z toho pět let zcela osaměle s mladou služebnou (hospodyní) Luisou. Před pěti lety opustil svou ženu a dceru, aby dal své o více jak třicet let mladší partnerce svobodu. Stýká se pouze s cukrářem Starckem a se svým bratrem Karlem Fredrikem, konzulem, který jej pravidelně navštěvuje. Pozornost Pána, Bratra a Cukráře, jinak ke svým sousedům nevšímavých, poutá byt v prvním patře domu, jehož nájemník zemřel a po měsíci je znovu obýván novými, neznámými lidmi. Tajemné nájemníky není sice nikdy vidět, zato je z jejich bytu slyšet v nočních hodinách hluk.

Bratr odhalí, že v bytě žije Gerda, bývalá žena jeho bratra, s někdejší zpěvákem Fischerem, jenž v bytě zřídil hernu a že Gerdina dcera dělá tomuto podniku volavku. Gerda se setká s Bratrem a svěří mu, že ji její nový partner bije. Právě před ním utekla a už se k němu nechce vrátit. Bratr nabízí Gerdě ve jménu záchrany její dcery pomoc a odchází s ní do jejího bytu. Cítí se být totiž vinen, neboť kdysi uvěřil Gerdě a hájil coby právník její nespravedlivou věc proti svému bratrovi.

Pán se vrací domů a netrpělivě očekává bratra Karla Fredrika. Jakkoliv si to nechce přiznat, tíží jej samota. Snaží se postupně vyhledat společnost své služebné Luisy, cukráře Starcka, ledaře, který přivezl do domácnosti led, ale všichni spěchají za svými povinnostmi. Konečně se vrací Bratr a Pán jej vyzve k obligátní šachové partii. Bratr ale navrhuje, aby si raději povídali. V hovoru Pán vyjeví, že předstíraný stav klidného stáří je pouze maskou skrývajícím neutuchající myšlenky na Gerdu a dceru Annu-Charlottu. Když Pán na chvíli ponechá v pokoji Bratra o samotě, přichází Gerda. S údivem zjišťuje, že vše v bytě, který po pět let obývala s Pánem, zůstalo na svém místě.

Gerda: Miluje samotou, vidí?

Bratr: Myslím, že jí už má dost.

Gerda: Vyhodí mě?

Bratr: Zkus to a uvidíš! Nic neriskuješ, vždycky se přeci chová zdvořile.

Gerda: Tenhle ubrus jsem nešila...

Bratr: Chci říct, riskuješ, že se zeptá na dceru.

Gerda: Ale právě on mi ji přece má pomoci najít...

Bratr: Kam myslíš, že se Fischer vydal, a co svým útekem sleduje?

Gerda: Nejdřív chce vypadnout z nepříjemného prostředí. Potom mě chce přimět, abych utekla za ním. Dceru chce mít jako rukojmí, pak ji chce dát na balet. Anna-Charlotta má pro balet velké vlohy.

Bratr: Pro balet? To se nesmí dozvědět její otec, ten totiž nesnáší šantány!

Gerda: (se posadí k šachům a bezmyšlenkovitě rovná figurky) Šantány! Já jsem taky vystupovala!

Bratr: Ty?

Gerda: Jako doprovod!

Bratr: Chudáčku, Gerdo!

Gerda: Proč chudáčku? Já jsem ten život milovala. Když jsem byla uvězněná, nemohl za to, že jsem se tu necítila dobře, dozorce, ale samo vězení!

Bratr: Ale teď už toho máš dost?

Gerda: Teď miluju klid a samotu... a hlavně svoje dítě!

Bratr: Ticho, jde sem!

Gerda: (vstane, jako by chtěla utéct, ale klesne zpátky na židli) Ach!

Bratr: Já tě teď opustím! – Nepřemýšlej o tom, co řekneš. Vyplyne to samo od sebe, jako „další tah“ v šachové partii!

Gerda: Nejvíce se bojím jeho prvního pohledu, v něm totiž vyčtu, jestli jsem se změnila k lepšímu... jestli jsem nezestárla a nezošklivěla...

Bratr: (odchází) Jestli bude mít dojem, že jsi zestárla, odváží se k tobě přiblížit. Jestli zjistí, že jsi pořád stejně mladá, nemá žádnou naději. Je nenáročnější, než si myslíš! – Už!

Pán se vrací do pokoje. Ve své krátkozrakosti má Gerdu za Luisu. Otočen ke Gerdě zády telefonuje se svou matkou a pochvalně přitom hovoří o Luise. Ta právě projde pokojem, Pánem nepozorována. Zato Gerda ji sleduje s obdivem a nenávistí. Pán ukončí telefonát, obrátí se, spatří Gerdu a pozvolna ji poznává. Rozpačité setkání provázejí slovní fráze, které postupně přerůstají ve vzájemné zraňování a vrcholí výlevem Gerdiny žárlivosti na Luisu. V tom přichází telefonát a s ním informace o tom, že Gerdin muž Fischer utekl s osmnáctiletou Agnes, dcerou cukráře Starcka.

Gerda: Že utekl, to jsem věděla! – Ale s jinou ženskou? – Teď máš asi radost?

Pán: Ne, radost nemám. Přestože cítím zadostiučinění, když vidím, že je na světě spravedlnost! Život rychle utíká, a ty jsi teď tam, kde jsem byl já!

Gerda: Jejích osmnáct proti mým devětadvaceti – jsem stará, jsem pro něj už stará!

Pán: Všechno je relativní, i věk! – Ale teď o něčem jiném! Kde je tvoje dcera?

Gerda: Moje dcera! Zapomněla jsem na ni! Moje dcera! Proboha! Pomoz mi! Vzal si Annu-Charlottu s sebou. Miloval ji jako vlastní dítě... Pojd' se mnou na policii... pojd' se mnou!

Pán: Já? Chceš toho po mně trochu moc!

Gerda: Pomoz mi!

Pán: (jde k pravým dveřím) Karle Fredriku, vezmi si drožku a jed' s Gerdou na policii. – Ty nechceš?

Bratr: (vejde) Jistěže chci! Jsme přece proboha lidé!

Pán: Rychle! Ale panu Starckovi nic neříkej. Všechno se dá ještě zachránit. Chudák – a chudák Gerda! – Pospěšte si!

V závěrečném, 3. jednání hry Pán napjatě a nervózně očekává vyřešení vypjaté situace.

Pán: To je strašné! Bude tomu už brzo konec?!

(V jídelně zazvoní telefon.)

Už zase zvoní telefon! Nechod' tam! Nechci nic vědět! – Moje dítě! V téhle společnosti! Dobrodruh a poběhlíci! – To je už příliš! Chudák Gerda!

Luisa: Je lepší mít jistotu – jdu tam – musíte něco udělat!

Pán: Nemůžu se ani hnout... přijímat rány umím, ale oplácet je, to ne!

Luisa: Jenže když se vyhýbáte nebezpečí, stejně se k vám vetře, a když mu nevzdorujeme, zničí nás!

Pán: Ale když se do ničeho nezapleteme, jsme nedostupní!

Luisa: Nedostupní?

Pán: Všechno se snáz vyřeší, když do toho člověk nezasahuje a nekomplikuje to. Jak můžu uřídit něco, čím zmítají takové vášně?! Neumím jejich vášně zkrotit ani změnit jejich směr.

Luisa: A co vaše dítě?

Pán: Vzdal jsem se přece svých práv... a ostatně – upřímně řečeno, už je mi to jedno – teď už úplně, když sem přišla ona a zničila mi všechny vzpomínky. Vyhladila všechno krásné, co jsem si schovával, nic mi nezbylo.

Luisa: To je přece vysvobození!

Přichází Agnes. Cukrář Starck ji posílá, aby šla pomoci matce, aniž dá najevo, že by věděl o útěku Agnes s Fischerelem. Vrací se i Bratr Karl Fredrik a líčí, co se událo na nádraží u pokladny, kde zastihl Fischera s Agnes a Annou-Charlottou. Fischer zakoupil jízdenky. Když Agnes uviděla, že jsou pouze do třetí třídy, vmetla mu je do obličeje a šla si sehnat drožku. Bratr žádal po Fischerovi vysvětlení. V tom k nim přistoupila Gerda, popadla dceru a zmizela s ní v davu. Fischer odcestoval sám.

Pán: Jenže to nejhorší ještě zbývá... Myslíš, že by se mohly vrátit?

Bratr: Ona ne, protože by musela očistit tvou pověst v Luisině přítomnosti.

Pán: Na to jsem zapomněl! Opravdu mi prokázala tu čest, že žártila! Myslím, že na světě ještě existuje spravedlnost!

Bratr: A dozvěděla se, že Agnes je mladší!

Pán: Chudák Gerda! Ale v takovýchhle případech se lidem nesmí říkat, že existuje spravedlnost, mstící spravedlnost... oni totiž spravedlnost nemají rádi! A s jejich špínou se musí zacházet v rukavič-

kách! A Nemesis – ta je jenom pro druhé...! Zvoní telefon. Má zvuk jako chřestýš!

Luisa vezme hovor a poté oznámí, že Gerda odjela se svou dcerou ke své matce na venkov, kde se hodlá usadit.

Cukrář: (se podívá k nebi) Myslím, že už se vyčásilo.

Pán: Vypadá to, že se opravdu vyjasnilo. Bude svítit měsíc!

Bratr: Byl to požehnaný déšť!

Cukrář: Přímo nádherný!

Pán: Podívejte, tamhle jde lampář. Konečně!

(Lampář vejde na scénu, rozsvítí lucernu.)

Pán: První lucerna! Už je podzim! To je doba nás starých pánů! Začíná se stmívat, ale rozum nám posvítí lucerničkou, abychom nesešli ze správné cesty.

(Luisu je vidět přes okno nahoře; vzápětí zavládne tma.)

(Luisse.) Zavři okna a potom stáhni rolety, aby se naše vzpomínky mohly v klidu uložit ke spánku! V klidu stáří! A na podzim se z tohohle tichého domu odstěhuju.

OPONA. KONEC.

BOUŘKA je první ze čtyř „komorních her“ určených pro Intimní divadlo, které Strindberg v roce 1907 založil – po německém a francouzském vzoru – spolu s mladým hercem Augustem Falckem. Motivicky v ní čerpal především z vlastní těžké životní situace, do níž se dostal po rozchodu se svou třetí, poslední ženou, herečkou Harriet Bosseovou.

Drama vzniklo v lednu a začátkem února 1907 a tiskem vyšlo v prosinci téhož roku u příležitosti předpremiéry v Intimním divadle (30. 12. 1907). Toto představení – v němž Falck ztělesnil roli Pána – nebylo ovšem příliš zdařilé, s jednoznačně pozitivní odezvou se setkala až inscenace v Novém intimním divadle ve vynalézavé režii Mauritze Stillera (premiéra 15. 3. 1915).

O mezinárodní úspěch Bouřky se zasloužil hlavně Max Reinhardt. Ten ji 12. prosince 1913 uvedl na berlínské scéně Kammerspiele (která mimochodem dala jméno celému Strindbergovu dramatickému cyklu).

Drama bylo několikrát realizováno v rozhlase (dostalo se také do repertoáru Českého rozhlasu) a v roce 1960 ho v nastudování Ingmara Bergmana vysílala švédská televize.

Pod názvem *Blýskavice* je roku 1919 uvedlo Intimní (dnes Švandovo) divadlo v Praze (premiéra 18. 3.) a téhož roku, v nastudování Jaroslava Auerswalda, brněnské Národní divadlo (v budově Reduty) v rámci tzv. Komorních her. Do češtiny je v minulosti převedl Josef Jedlička (*Blýskavice*, 1919) a F. O. Dostál (*Blýskání na časy*, 1922).

Text hry vyšel knižně, vydal jej Divadelní ústav Praha v roce 2004 v souborném vydání her Augusta Strindberga nazvaném *Hry II*. Lze objednat na adrese: Divadelní ústav, knihkupectví Prospero, Celetná 17, 110 00 Praha 1, tel./fax: 224 809 156, e-mail: prospero@divadlo.cz, <http://www.divadlo.cz>. Cena 320,- Kč.

dramaturgický pozorník